

стране одељење Катастра и државних добара треба да издејствује код Министра саобраћаја повољније тарифе за превоз како материјала за израду, тако исто и готових бетонских белега, нарочито повољну тарифу за оне крајеве, у којима се тешко набавља шљунак а природног камена нема. Следећи примери најбоље илуструју аномалије са тарифском политиком наших жељезница. Вагон шљунка од 6 м³ утоварен у Белој Цркви стаје 220 дин., транспорт пак до станице Хајдучице стаје 700 дин. Транспорт 100 кгр. бетонских белега стаје 20 дин., или 4 динара за белегу а белега само 3 дин. С друге стране потребно је да и цивилни геометри са своје стране учине да се рационално организује израда камена. То би могло да се учини, било што би се основала задруга, коју би могла бар у прво време да помогне Кредитна задруга геометара, и сама би израђивала белеге, било што би се у одређеним местима закључиле погодбе са мајсторима, који би били обавезни да на стоваришту увек имају ону количину, која је потребна за ситан геометарски посао; за веће количине утврдиле би се унапред повољније цене.

Квалитет геометарских радова мора се све више подизати, без обзира што ће то погодити нечије трговачке интересе. Јер крајње је време да се увиди, да без омеђавања нема катастра, а без правог катастра нема земљишне књиге. Све друго је само губљење и времена и пара.

Inž. Paia Ninkov

JEDNA USPELA KOMASACIJA U BANATU

Zemljišni posedi u Banatu toliko su rascepkani, da prosečna veličina pojedinih parcela u onim opštinama, gde nije bilo velikih poseda ili velikih opštinskih ili urbarijalnih pašnjaka, iznosi prosečno od 1 do 2 jutra, a negde i manje.

Ta rascepkanost je nastala otuda, što su prilikom naseljavanja pojedinih opština, pojedine porodice dobijale po jednu sesiju zemlje u veličini od 32—34 jutra i to u 3 ili 4 potesa oranice, a osim toga livade i na svaku sesiju jednak udeo u zajedničkom pašnjaku.

Usevi su sejani tako, da su svi posednici u pojedinim potesima sejali istu vrstu hrane, na primer žito ili kukuruz. Usled toga su se i kod podele zemlje na naslednike posedi delili tako, da svaki naslednik dobije srazmeran deo u svakom potesu oranice i livade.

Na taj način se doteralo dotle, da na primer u opštini Srp. Crnji na 4733 jutra ima 6787 parcela, u Ninčičevu na 6420 jutara ima 9337 parcela, u Šupljaji na 5896 jutara ima 4285 parcela, u Kumanima na 17.662 jutra ima 16.280 parcela itd.

U takim okolnostima nije se mogla zemlja racionalno obrađivati, jer su seljaci morali držati i hraniti više konja, da bi na vreme mogli uzorati i zasejati zemlju, a zatim uvesti plod sa zemlje u selo.

Na putnu mrežu se prilikom prvobitne podele također nije mnogo pazilo. Gledalo se na to, da pojedine duži budu jednako dugačke, najviše puta 160 ili 200 hvati i to u dužini od 3—8 kilometara u jednom pravcu bez ikakvih poprečnih spojnih puteva. Tako su seljaci često puta morali terati opterećena kola preko većih i manjih dolina, gde se usled pomanjkanja kanala često puta i u leto zadržavala voda od kiša. Putevi su bili stalno blatnjavi a po njima je prolaz bio vrlo otežan.

U jesen i zimu se često puta jedva mogao uvesti kukuruz. Kukuruzovina se redovno sadenula pored lenije i tek zimi kada se smrzlo odneta je kući. Na malim parcelama nisu se mogli upotrebiti parni i motorni plugovi, jer se nije isplatilo terati traktor kilometre daleko, da bi se moglo orati 1—2 sata. Tako isto nije se moglo ni sejati sejačicom niti kositi kosačicom, jer se nije isplatilo vući teške mašine hrdavim putevima na tako sitne parcele.

U kratko rečeno: zemljoradnja je zahtevala mnogo vremena, truda i izdataka a prinos nije bio u srazmeru sa trudom i učinjenim troškovima.

Dok nije bila tolika konkurencija na svetskim tržištima, zemljoradnja je bila rentabilna i pored neracionalnog rada. Ali, Severna Amerika, Kanada, Argentina i Australija počele su bacati na pijace velike količine zemljoradničkih proizvoda po znatno nižim cenama, jer su zemlju obrađivale racionalno, sa manjim troškovima proizvodnje. Osim toga su posle rata i mnoge industrijske države počele povećavati zemljoradnju. Nije se više moglo ostati kod primitivnog, ili barem manje racionalnog načina obrađivanja zemlje, jer ne bi mogli izdržati konkurenciju sa stranim proizvodima na svetskim pijacama.

Na rasepkanim sitnim parcelama nije moguće racionalno raditi odnosno smanjivati troškove proizvodnje i povećavati doprinos.

Usled ovoga bila je neophodna potreba male i raštrkane parcele istoga sopstvenika složiti u jednu celinu, koje će po svom položaju, obliku itd. dati mogućnosti, da se svi zemljoradnički poslovi mogu intenzivno i racionalno obavljati.

To se moglo postići u prvom redu komasacijom, a u vezi s tim i melioracijom zemljišta.

U Banatu i Bačkoj važi i sada nasledeni komasacioni zakon odnosno uredbe. Državni fond za komasacije predujmljivao je sve troškove komasacije, a interesenti su u roku od 8 godina bez kamate otplaćivali troškove sa porezom. Država je snosila 10—20% komasacionih troškova.

Ovaj zakon i uredbe stupile su na snagu 1909 godine. Odmah su se u roku od 2 do 4 godine pokrenule komasacije u

mnogim opštinama u Banatu i to: Bavanište, Kovin, Deliblato, Gaj, Dubovac, Uljma, Mramorak II deo, Ferdin, Dobrica, Jarkovac, Stari Lec, Tomaševac, Orlovat, Baranda, Sakule, Neuzina, Botoš, Perlez, Novi Bečež, Mokrin, Dragutinovo, Krstur, Obilićevo i Novi Kneževac. Neke od ovih komasacija su dovršene pre rata i za vreme rata, a neke tek posle rata.

Ja sam odmah 1910 godine prešao iz Novog Sada u Banat i delom pre, a delom za vreme i posle rata radio i završio komasacione tehničke radove u više opština. Sada sam baš završio komasaciju opštine Dragutinovo sa površinom od 13.790 jutara. U ovoj opštini je samo intravilan bio izuzet iz komasacije.

Ovde ću izneti detaljnije stanje pre komasacije, tok rada oko sprovođenja komasacije i stanje posle komasacije za opštinu Dragutinovo.

Cela površina opštine iznosi 13.790 jutara, sa preko 11.000 parcela. Nešto manje od polovine hatara otpada na rit (vodoplavni teren), koji se pruža preko 14 kilometara zapadno od sela sve do Tise, kod bačke opštine Mola. Nešto veći deo hatara je gornja zemlja, koja se pruža istočno od sela opet oko 14 kilometara u blizinu opštine Bašaida.

Zemljište u ritu, izuzevši pojedine visoke delove, leži većim delom u nizini, te je za sada nasipom zaštićeno od poplave Tise, ali još ne postoje kanali za odvođenje unutrašnje vode. Sada prilikom komasacije načinjen je projekt za kanalizaciju. Mreža kanala umerena je i ucrtana u planove, prilikom projektovanja novih parcela ostavljeno je mesto za kanale, a zemlja dodeljivana je samo do kanala. Uskoro će početi kopanje kanala. Ceo hatar pridružiće se Galackoj vodnoj zadruzi koja već ima postavljenu pumpu za crpljenje unutrašnjih voda.

Kako u ritu, tako i u ostalim delovima hatara ima mnogo dolina, koje prolaze u koso preko više duži i u njima se zadržava voda. Zato je za vremena izradjen projekt za kanalizaciju mrežu, i to pre projektovanja novih parcela, jer bi u protivnom jedva bilo u hataru poseda, koji ne bi bio presečen kanalima na više delova.

Prema zakonu i uredbama, koje važe za Vojvodinu, komasacione radove vodi izasrani sudija nadležnog okružnog suda. Sam rad oko komasacije je tekao na sledeći način:

Prvo je izvršena reambulacija celoga hatara na taj način, što su umereni (na osnovu poligone mreže, koja je bila provučena po celom hataru) svi objekti kao: salaševi, željeznica, naselje, vinogradi, opštinska međa itd. Svi gornji objekti su potpuno ponovno snimljeni i kartirani i ako je nov premer izvršen 1913 godine, jer se pokazalo, da je ceo hatar bio u jugoistočnom pravcu pomaknut. Kod ostalih parcela, ukoliko nisu bile cepane ostavljena je stara površina.

Posle overe snimanja izvršena je procena zemljišta i salaševa, ograda, bunara, drveća, voćnjaka, vinograda itd. Procenu su vršili pod rukovođenjem izaslanog sudije izabrana dva pro-

cenitelja i dva zamenika, ratara iz Dragutinova, a kao predsednik inženjer-agronom od Banske uprave u Novom Sadu. Moj zamenik je na licu mesta umeravao pojedine klase i ucrtavao iste u indikacione nacрте. Procena je trajala od početka jula meseca 1934 do polovine oktobra 1934. Posao je bio vrlo komplikovan i naporan, jer je jedva bilo nekoliko duži sa jednom jedinom klasom. Redovno je bilo 2—7 raznih klasa na jednoj parceli. Ukupno je bilo 14 raznih klasa, koje su se na jednoj parceli naizmenično menjale.

Srazmer među pojedinim klasama bio je sledeći:

Za 1000 kv. hv. I klase dobilo se 1111 kv. hv. II klase, 1190 kv. hv. III klase, 1316 kv. hv. IV kl., 1563 kv. hv. V kl., 1724 kv. hv. VI klase, 2500 kv. hv. VII klase, 2778 kv. hv. VIII klase, 3125 kv. hv. IX klase, 3333 kv. hv. X klase, 3846 kv. hv. XI klase, 5000 kv. hv. XII klase, 6666 kv. hv. XIII klase i 10.000 kv. hv. XIV klase.

Posle izvršene procene od strane procenbene komisije stavljen je ceo elaborat na ugled. Svako je mogao videti procenu kako svoga tako i tuđeg imanja i uložiti žalbu. Žalbi je bilo vrlo malo i tako je overena procena uz neznatne ispravke.

Odmah posle procene izabran je putni odbor od 6 lica i 2 izaslanika opštine Dragutinovo. Pod vodstvom izaslatog sudije i uz sudelovanje moje i moga zamenika, kao i šefa Tehničkog odeljka u Petrogradu, kao zastupnika Tehn. odeljenja Banske uprave obišao je putni odbor prvo banovinske puteve. Učinjeni su predlozi za delimičnu izmenu nekih delova banovinskih puteva, jer su isti na nekim mestima i u leto bili neprohodni zbog svog niskog položaja. Nato je odbor bez izaslanika tehničkog odeljka na terenu ustanovio novu putnu mrežu te je neke nepotrebne puteve ukinuo, neke ostavio u glavnom na starom mestu i u istoj širini, neke proširio od 2 hvata na 3, a neke na 5 i na 8 hvati. Osim toga stvoreno je dosta novih uzdužnih i poprečnih puteva na takim mestima, gde se nikada voda ne zadržava i tako, da ispred svake veće doline bude poprečni put. Sada se u slučaju, velikih kiša mogu obići najniža mesta i hrana prevući bez mučenja stoke. Pre komasacije su međutim putevi išli paralelno po čitavih 3 do 8 kilometara, a nigde nije bilo poprečnih puteva, da se mogu obići podvodna mesta.

Usled povećanja površine putne mreže i izlučenog zemljišta za projektovane kanale moralo se od svakog poseda oduzeti 5.5%.

Vredno je bilo videti seljake, kada se rešavalo pitanje puteva. Kada im se saopštilo, da je prema predlogu odbora potrebno oduzimati od njihove zemlje 5.5%, bili su u nedoumici, dali da pristanu na oduzimanje zemlje, ili da im ostanu stari putevi; ali ipak i ako teška srca jednoglasno su usvojili predlog putnog odbora u svim pojedinostima. To je najbolji znak, da stara putna mreža nije odgovarala potrebama. Bez sprovo-

denja komasacije ostala bi stara putna mreža neizmenjena, da se celoga veka i oni i potomstvo muči i pati i da mora držati više stoke i bolje je hraniti, da bi mogli uvesti letinu i izvući dubre na njive.

Posle procene sam izradio tehnički elaborat staroga stanja koji se sastojao iz zemljišnika, posedovnih listova i sumarnika posedovnih listova.

U zemljišniku su bile po redu unesene sve katastarske parcele počevši od broja 1 do poslednjeg broja, bilo da su iste uvučene u komasaciju ili ne, kao intravilan, željeznica, reka Tisa itd. Pored svakog broja je označen odgovarajući z. k. broj i broj posedovnog lista, ime vlasnika i kućni broj, kultura i klasa prema proceni ako je uvučena u komasaciju. Ako je parcela procenjena u više klasa, unesena je u odgovarajuću rubriku površina svakoga dela parcele, u slučaju da faktični posednik parcele nije bio i z. k. vlasnik, to je u primedbi označeno.

Posedovni listovi su upravo odgovarali z. knj. zapisnicima i u njih su bile unete samo katastarske parcele identične sa z. knj. parcelama iz jednog z. knj. zapisnika. Svaki je posednik imao toliko posedovnih listova, u koliko mu je z. knj. zapisnika bio unet ceo posed.

Kada je taj elaborat starog stanja bio revidiran od šefa otseka za katastar i državna dobra u Novom Sadu, ispitao je izaslani sudija okružnog suda sa sudskim beležnikom u opštini uz asistenciju moju ili moga zamenika sa svakim posednikom ceo njegov posed, ustanovio identitet z. knj. posednika i rešenjem odredio, da se svi z. knj. zapisnici, u ovom slučaju posedovni listovi jednog i istog vlasnika spoje u jedan njegov z. knj. zapisnik. Ako z. knj. vlasnik, nije bio i faktični posednik, pozvao je zainteresovane stranke i načinio za ispravku z. knj. potrebnih isprave, poslao ih z. knj. sudu, koji je te promene preko reda rešavao i sproveo u z. knjigama.

Ako z. knj. vlasnik nije hteo potpisati ispravu kojom bi se sporna parcela prenela u z. knjigama na ime faktičnog posednika, odredio je izaslani sudija rešenjem, da se u smislu zakona sporna površina u prirodi posebno podeli pored ostalog imanja z. knj. vlasnika, a da se preda u posed faktičnom posedniku.

U slučaju pak, da je z. knj. vlasnik umro, a nasledstvo još nije raspravljeno ili da je isti nepoznat itd. te se ne može načiniti isprava pogodna za z. knj. provedbu, a opštinska uprava i zakleti poverenici iz mesta potvrde da je neko faktički posednik jedne parcele ili dela, izaslani sudija određuje rešenjem, da se sporna parcela ili deo iste podeli pored ostalog imanja faktičnog posednika i preda njemu u posed, ali pod posebnim brojem i odeljeno od ostalog poseda.

Pošto oko 80% učesnika komasacije nisu imali sreden posed, a da to nisu sami ni znali, trajao je taj rad punih 6 meseci. Posle ovoga rada su i oni ljudi, koji su dotle bili najveći pro-

tivnici komasacije uvideli i govorili, da je već sam taj rad oko sređivanja posednih odnosa opravdao sve troškove komasacije.

Zatim je overeno staro stanje, a ubrzo je održana i rasprava radi nagodbe u pogledu podele novih parcela.

Postignuta je nagodba, koja sadrži samo principe, po kojima se ima izvršiti podela a ne i pojedinačnu podelu zemlje. Ovu pogodbu ovde u celosti donosim.

Okružni sud kao sud za uređenje poseda u Petrogradu. Broj G. II. 2178/1915/3775.

U stvari komasacije celog atara opštine Dragutinovo, na meritornim raspravama održanim 4 i 5 juna 1936 god. u zgradi opštinske uprave u Dragutinovu, pred izaslatim sudijom Okružnog Suda u Petrogradu, prisutni interesenti sklopili su ovu

N A G O D B U.

Komasacija se ima sprovesti na sledeći način.

I.

Ne ulazi u komasaciju:

1. Intravilan (selo).
2. Željeznička pruga sa celim zemljištem koje joj pripada.
3. Zemljište upotrebljeno za svrhe Agrarne Reforme, na osnovu rešenja Ministarstva Poljoprivrede broj 62.441/6-a, od 28 septembra 1935 god.
4. Reka Tisa sa odbranbenim nasipom.
5. Banovinski put Dragutinovo—Bočar.
6. Banovinski put Bašaid—Vel. Kikinda.
7. Banovinski put koji ide kroz selo za opštinu Beodru.
8. Banovinski put koji ide od opštine Dragutinovo do želj. stanice Dragutinovo.
9. Opštinski put Dragutinovo—Vel. Kikinda.
10. Banovinski put Dragutinovo—Mol, sem da se izvrše izvesne izmene kako je to predviđeno od strane putnog odbora i izaslanika tehničkog odeljenja Banske uprave u Novom Sadu, u zapisniku pred izaslatim sudijom od 26 oktobra 1934 god.
11. Opštinski put Dragutinovo—Idoš.

II.

Ustanovljene putne mreže:

Ostaju svi putevi koji su predviđeni od strane putnog odbora, u zapisniku kod izaslatog sudije od 30 oktobra 1934 god. sa sledećom izmenom i dopunom:

1. Otvara se nov put od starog puta br. 9761 do starog puta 9719, koji ide preko parcele br. 9741 u širini od dva (2) hvata i
2. Ukida se stari put broj 8530, 8247, 8097, i 7723, koji ide od Rita do Akače uz beodranski atar.

III.

Bunari:

1. Na zemljištu prema Tisi, ostaju tri (3) bunara na opštinskom imanju Akačka ledina, jedan (1) bunar na Molskom drumu u Korošatu i jedan (1) arteski bunar u Ritskoj ledini sa površinom zemljišta oko njih koju su i do sada imali, i jedan (1) bunar na Šuljmošu sa zemljištem oko njega od 200 (dvesto) kv. hv.

2. Na zemljištu prema Vel. Kikindi (zvanoj stara zemlja) ostaju ovi bunari: na Petri sa površinom zemljišta oko njega od 200 kv. hv. na starom Bašaidskom drumu na ugaru, zvanom Babin bunar, sa zemljištem oko njega od 100 kv. hv.; na Jarošu sa zemljištem oko njega koje je ostavio Agrarni Ured; na malom izlazu sa zemljištem oko njega od 200 kv. hv. i na Kikindskom drumu sa zemljištem oko njega koje i sad ima.

Za sada nije potrebno kopanje novih bunara za zajedničku upotrebu, a ako bi nastala potreba kasnije imaju se kopati na glavnim drumovima i to na mestima na kojima ima dovoljno prostora za kopanje.

IV.

Groblje:

Sadašnje groblje ostaje na istom mestu, s tim da se proširi u saglasnosti sa Crkvenom opštinom, na zemljištu zvanom Izlaskim vinogradima do željezničke pruge. Površina zemljišta koje bi se dodelilo za groblje na Izlaskim vinogradima, imala bi se oduzeti od druge zemlje crkvene opštine kao naknada za ovo zemljište.

V.

Opštinski rasadnik:

Za opštinski rasadnik se ima uzeti šest i po ($6\frac{1}{2}$) jutara zemlje, koja se nalazi blizu sela sa desne strane puta koji ide od sela za željezničku stanicu, s tim da se u ovih $6\frac{1}{2}$ jutara ima računati i zemljište Kovačev Save, koje se nalazi do želj. stanice pored ovog ostalog zemljišta određenog za opštinski rasadnik.

VI.

Smeštanje novih posednih kompleksa.

1. Manji posednici imaju dobiti zemlju bliže selu, a veći dalje po veličini. Ali manji posednici mogu dobiti zemlju i dalje od sela bilo u većim ili manjim grupama, bilo pojedinačno, ako to izjave na zapisniku pred izaslatim sudijom i ako time ne bi remetili celishodno smeštanje većih posednika.

2. Članovi jedne porodice, koji u jednoj kući stanuju, dobijaju zemlju jedno pored drugoga prema želji koju izjave na zapisniku pred izaslatim sudijom, ali se za veličinu poseda računa suma poseda svih članova porodice.

3. Članovi jedne porodice koji odvojeno stanuju, kao u opšte i svi drugi posednici, mogu dobiti zemlju jedno pored drugog ako to izjave u zapisniku pred izaslatim sudijom. U tome slučaju računa se pri smeštanju kao merilo za veličinu posed onoga posednika, koji ima najveći posed, te su ostali dužni ići na daljinu gde bi ovaj veći posednik zasebno dobio.

4. Oni posednici koji ne stanuju u Dragutinovu, već u susednoj ili u drugim opštinama dobijaju zemlju na ataru prema svome mestu stanovanja prema veličini poseda, ako ne bi izjavili u zapisniku pred izaslatim sudijom kakvu drugu želju u smislu opštih načela.

5. Oni posednici koji imaju mlinove i skele sa zemljištem potrebnim za te svrhe, kao i zasađene vinograde i voćnjake mogu iste zadržati ako to izjave u zapisniku pred izaslatim sudijom. Ali su isti dužni preuzeti i eventualni deo oranice koji pada između i okolo ovih, ako se na nju zbog nepovoljnog oblika i položaja ili nedovoljne količine ne može smestiti drugi posednik, ili ono zemljište koje mu služi da ima pristupa do najbližeg puta, ako sami imaju zemlje u ataru koji se komasira.

6. Oni posednici koji imaju zemljište pogodno za vinograde i voćnjake, kao što su na primer potezi Akača i Galadi, a sada nisu vinogradi, mogu to zemljište zadržati ako to izjave na zapisniku pred izaslatim sudijom, ali su dužni primiti i parcele i onih susednih posednika koji ne žele zadržati svoje parcele u tim rudinama i trpeti eventualne ispravke granica tako da svaki posednik dobije izlaz na najbliži put.

7. Oni posednici, koji imaju preko jedne polovine svog poseda grupisanog na jednom mestu, a osobito ako na istoj zemlji imaju i zgrade, vinograde, voćnjake ili druge investicije, mogu dobiti ostatak zemlje odmah pored te stare zemlje. Ako se ne može smestiti neposredno pored iste, ima mu se dodeliti i ostatak na najbližem mestu.

8. Oni posednici, koji imaju na svom zemljištu zgrade i druge investicije, mogu dobiti svu zemlju oko njih ako to izjave na zapisniku pred izaslatim sudijom, kad se ne bi prijavilo manjih posednika koji bi preuzeli zgrade i investicije prema proceni. Oni posednici, koji neće da zadrže svoje zgrade i eventualne druge investicije u smislu § 150 Nar. br. 30/1909, nemaju prava na oštetu u koliko se ne bi dobrovoljno sporazumeli sa drugim posednicima kojima bi se dodelilo to njihovo zemljište, ali im je slobodno zgrade i investicije preneti na drugo mesto. Također, i oni posednici koji ne bi zadržali vinograde i veće voćnjake, nemaju prava na oštetu, ali im je slobodno vinograde preneti na drugo mesto, ukoliko se ne bi sporazumeli dobrovoljno sa novim vlasnikom da im naknadi štetu.

9. Oni posednici, koji su voljni preuzeti tuđe zgrade i investicije ili vinograde i voćnjake, ako im usled komasacije budu dodeljeni, a voljni su otkupiti iste prema proceni procenbene

komisije ili slobodnom pogodbom sa starim vlasnikom, imaju to izjaviti u zapisnik pred izaslatim sudijom.

10. Ako se ne bi prijavio dovoljan broj posednika, koji su voljni preuzeti tuđe zgrade i investicije, koje se nalaze na zemljištu, koje bi im usled komasacije dopale u deo, to se iste u prvom redu imaju dodeliti starom vlasniku bilo da mu tamo pripada po veličini poseda bilo da bi to zemljište pripalo manjim posednicima ako ovi manji posednici ne žele preuzeti zgrade i investicije.

11. Na zemljištu u t. zv. Ritu koje leži između sela i reke Tise, imaju se u prvom redu smestiti oni posednici, koji tamo zahtevaju ceo svoj posed ili izvestan deo svoga poseda. Ako se ne javi toliko posednika da zauzmu dobrovoljno celu površinu, ima se dodeljivati zemlja u celom svom posedu onim posednicima koji su do sada imali celu svoju zemlju u Ritu, ako se i na ovaj način ne zauzme cela površina, ima se ostatak srazmerno razdeliti među posednicima koji imaju posed preko petnaest (15) jutara s tim, da ni jedan od posednika nije dužan uzeti u Ritu više zemlje nego što je imao u Ritu u starom posedu. Ako se pak javi na taj prostor više posednika, nego što tamo ima mesta, ima se reducirati udeo onih posednika koji imaju ukupno preko petnaest (15) jutara i dodeliti im se zemlja u t. zv. starim njivama (zemljama.)

12. Oni manji delovi opštinskog pašnjaka, koji su usled sprovođenja Agrarne Reforme ostali nepodeljeni i do kojih usled toga nema pogodnog pristupa te se ne mogu iskoristiti za pašu, mogu se dodeliti susednim posednicima po njihovom zahtevu prema proceni, dok ostali deo pašnjaka ostaje na starom mestu, samo se granice istoga imaju pravim linijama omeđiti, da bi se lako moglo očuvati od uzurpacije susednih posednika.

13. Pošto površina, odnosno procenbena vrednost novih puteva iznosi za oko 38.104 kv. hv. oranice I klase više nego procenjena vrednost starih puteva i pošto se za projektovanje kanala mora rezervisati zemljište u površini od 43.276 kv. hv. oranice I klase, koje će prema §-u 154 Nar. br. 30/909, pripasti opštini a opštinski posed usled Agrarne Reforme ograničen je na sam pašnjak većinom najniže klase koji se dalje ne može smanjivati, to se u smislu § 148 Nar. br. 30/1909 ima ta površina naknaditi srazmernim odbijanjem od svih posednika osim onih koji na komasiranoj teritoriji nemaju više od jednog (1) jutra ukupne površine. Za tu svrhu se međutim u prvom redu ima upotrebiti one opštinske površine koje su i pre služile za puteve i ono zemljište koje je bilo uzurpirano od pojedinih interesenata, a koje je vraćeno opštini prilikom sredivanja posedovnih odnosa.

14. Zbog velike razlike u vrednosti zemljišta mogu se svi posednici izjasniti u zapisniku pred izaslatim sudijom, da li žele zemlju više ili niže klase, te im se pri podeli po mogućstvu imade izaći u susret.

15. Oni posednici koji imaju posed preko 30 (trideset) jutara, mogu tražiti da im se dodeli zemlja u dve duži, a na podvodnim mestima i manji posednici od 30 (trideset) jutara. Oni posednici koji dobiju celu površinu zemlje u Ritu, mogu tražiti da im se zemlja dodeli u dve duži, s obzirom na podvodnost zemljišta, bez obzira koliko jutara zemlje imaju.

16. Manje voćnjake i ostalo drveće, kao i manji bunari koje se dodeli novim vlasnicima sa zemljištem, dužni su novi vlasnici vrednost istog naknaditi u novcu starom vlasniku prema proceni, u koliko se ne bi dobrovoljno sporazumeli za drugu cenu.

17. Onim posednicima koji se ne bi na poziv suda prijavili radi saslušavanja u pogledu smeštanja, ima im se dodeliti zemlje prema njihovoj veličini poseda, uzevši u obzir načela ove nagodbe i Naredbe br. 30/909.

VII

Ukoliko, za koji slučaj nije u prednjoj nagodbi od I do V predviđeno, ima se postupiti po zakonskim propisima.

VIII

Svi prisutni interesenti jednoglasno izjavljuju, da ovu nagodbu u mesto sviju njih potpišu njihovi predstavnici grupa, predsednik opštine u ime opštine i školskog odbora, predsednik crkvene opštine kao i pojedini vlasnici preko 50 (pedeset) jutara, koji imaju prava da sebe lično zastupaju.

Pročitano, protumačeno i odobreno.

Zaključeno u Dragutinovu, 5 juna 1936 god.

Rackov Dejan, s. r., zapisničar,

Mil. Drašković, s. r., izaslati sudija

Inž. *Ninkov Paja*, s. r., inženjer-preduzimač

Isakov Panta, s. r., zast. I grupe do 5 (pet) jutara,

Isakov Milan, s. r., zast. II grupe od 5 do 50 jutara,

Stevan Pajić, s. r., zast. III grupe interesenata, koji stanuju van opštine Dragutinova. *Marko Jakšić*, s. r., predsednik opštine i predsednik školskog odbora, *Milorad Radnović*, s. r., predsednik crkv. opštine. *Mida Veskov*, s. r., *Živa Bešlin*, s. r., *Brandić Aleksa*, s. r., posednici preko 50 jutara zemlje.

Okružnom sudu kao sudu za uređenje poseda u Petrovgradu.

U smislu § 144 Naredbe br. 30/909 dostavljam Vam ovu nagodbu na nadležnost.

U Dragutinovu, 6 juna 1936 god.

M. P.

Milan Drašković, s. r., izaslati sudija

Okružni sud prednju nagodbu uzima ka znanju i proglašuje je sudskom nagodbom.

U Petrogradu, 8 juna 1936 god.

Vel. Pejović, s. r., predsednik veća

Mil. Drašković, s. r., izaslati sudija

Za tačnost zvan. prepisa
upr. odelj. sudsk. pisarnice

M. P.

Lacko, s. r.

Kao što se iz teksta nagodbe vidi, ovde nije bio redovan nego komplikovan slučaj komasacije. Kod nagodbe moralo se interesentima prepustiti, da se tako reći sami opredele u okviru načela nagodbe, kakvu i gde žele novu zemlju.

Zbog toga je izaslani sudija odredio raspravu na licu mesta, na kojoj su se svi interesenti sa malim izuzetkom izjasnili u smislu nagodbe gde i kakvu zemlju žele. Ovaka rasprava u redovnom postupku nije zakonom predviđena. Da se nije ovako postupalo, ne bi niko bio zadovoljan, jer bi na pr. onaj, koji voli više zemlje makar i loše, možda dobio dobru zemlju ali malo ili obratno itd.

Najteži problem je bio podela rita. To je većinom nisko zemljište, sa još mnogo posebnih dolina. Pomešano je sa manje ili više slatine. Ima puno vinograda i salaševa razbacanih po celom ritu, a ponegde se nalaze i gusto jedan do drugog.

Rešenjem Ministra poljoprivrede, kojim je dozvoljena komasacija, bilo je predviđeno, da se zemljište komasira u dva komada i to: gornja zemlja zasebno i ritske zemlje zasebno. Tim rešenjem ne bi bio skoro niko zadovoljan. Za to se pribeglo onakom rešenju toga teškog i komplikovanog pitanja, kako je u nagodbi predviđeno. Jedni su tražili zemlju u ritu zato, što su hteli da dobiju više zemlje. Drugi su zbog salaša u ritu tražili i ostalu gornju svoju zemlju pored salaša ili u blizini. Neki su zbog vinograda imali posebne želje, itd. tako, da se je prijavilo dobrovoljno za rit toliko posednika, da su ispunili ceo rit oni koji su tamo zahtevali. Samo oko 60 jutara najgore zemlje podeljeno je srazmerno na one posednike, koji su imali preko 25 jutara dobre zemlje.

Na taj način je skoro svaki, koji je hteo da dobije zemlju na jednom mestu tako i dobio i to najvećim delom u onoj duži gde je tražio.

Ako se je na pojedina mesta javilo više, nego što se moglo tamo smestiti, sudija je samnom izašao ponovo u opštinu, i saopštio to zainteresovanim i tamo je odmah učinjen nov sporazum.

Važno je napomenuti to, da je bilo najteže naći reflektanata na zemljišta od 1—3 klase, jer su svi želeli više zemlje.

Srećno je rešeno i pitanje salaševa tako, da niko nije morao napustiti salaš, ako nije hteo. Bilo je ukupno 174 salaša.

Na ovaj način je sa malim izuzetkom dobio svaki onaku zemlju i onoliko, gde je i koliko je tražio, te je tako bio minimalan broj prigovora i žalbi, a i ovima se po mogućstvu izašlo u susret prilikom rešavanja prigovora.

Interesenti su u toku avgusta i septembra meseca 1937 god. uvedeni u posed nove zemlje od izaslanog sudije.

Predate su na kraju svega dve pretstavke na Okružni sud, ali su i one kao neosnovane odbijene.

Osim prijavljenih prigovora bilo je i takvih, koji su tvrdili, da su dobili i manje zemlje i goru, nego što su imali. Ali većina njih nije ni dala prigovor pred sudijom, jer su sami znali, da nije istina; na pr. tvrdili su, da je njihova stara zemlja 5 i 7 klase bolja od 2 klase koju su dobili. Ali kod svih komasacija obligatni su prigovori, da je svačija zemlja pre komasacije bila dobra, a posle komasacije svaki dobije goru zemlju.

Bilo je nekoliko grešaka kod procene, ali se to, kod takog hatara, gde ima 14 raznih klasa zemlje, pa čak i u jednoj duži po 2 do 7 klasa, ne može izbeći ni pored najsavešnije procene.

Može se najzad reći, da je komasacija u Dragutinovu pored sve raznolikosti zemlje, pored vrlo mnogo vinograda i salaševa, razbacanih po celom hataru potpuno uspeła, te se na osnovu toga može tvrditi, da je u Banatu i Bačkoj malo takih opština, koje se ne mogu komasirati.

Стеван Д. Вуковојац

в. к. инспектор

СРЕЂИВАЊЕ НЕСЛАГАЊА КАТАСТРА У ЗАСТАРЕЛИМ ОПЕРАТИМА СА СТВАРНИМ СТАЊЕМ

У 5-ом броју гласника изнео је колега Хоџић стање катастра у подручју бивше Босне и Херцеговине. Изнео је стање додуше непотпуно, навео је и узроке и последице такође непотпуно, но онај, коме то у целости није познато, може из поменутога чланка добити општу слику и оценити последице тога дерутног стања.

Да се изнето употпуни, требало би написати читаву књигу, али је за сада и онолико довољно да се види, колико је велика потреба што скорашњег санирања тога стања, у фискалном интересу државе и у многостраном интересу земљопоседника, како је већ и путем јавности тражено.

Слика тога стања најречитији је конкретан пример, који скреће пажњу на извесне околности које су до тог стања довеле, па да и данашње нове операте не постигне једном иста судбина. Овим би се околностима морало доскочити што пре.